

ADALNÁMSKRÁ TÓNLISTARSKÓLA

GÍTAR OG HARPA

2002

Auglýsing um gildistöku aðalnámskrár tónlistarskóla

1. gr.

Með vísan til 1. og 12. gr. laga nr. 75/1985 um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla, með áorðnum breytingum, hefur menntamálaráðherra staðfest nýja aðalnámskrá tónlistarskóla sem tekur gildi frá og með 1. júní 2000. Aðalnámskráin kemur til framkvæmda í tónlistarskólum frá og með skólaárinu 2000-2001 eftir því sem við verður komið og skal að fullu vera komin til framkvæmda eigi síðar en að þremur árum liðnum frá gildistöku. Jafnframt falla úr gildi eldri námskrár í tónlistargreinum.

2. gr.

Aðalnámskrá tónlistarskóla er gefin út í tíu heftum og skiptist í almennan hluta aðalnámskrár og níu sérstaka greinahluta.

Í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er meðal annars gerð grein fyrir hlutverki og meginmarkmiðum tónlistarskóla, skipan tónlistarnáms, greinanámskrám, og skólanámskrám, fjallað um kennslu og kennsluhætti, þætti í hljóðfæra- og tónfræðanámi, námsmat og próf, tengsl heimila og skóla og samvinnu í skólastarfi. Í bókarlok er umfjöllun um námsumhverfi og mat á skólastarfi. Almennur hluti aðalnámskrár tónlistarskóla er birtur sem fylgiskjal með auglýsingu þessari.

Í greinahlutum aðalnámskrár tónlistarskóla, sem gefnir eru út í níu heftum, er fjallað um markmið, inntak og skipulag náms á tilteknum námssviðum. Jafnframt er gerð grein fyrir prófum og gefnar ábendingar um viðfangsefni. Heftin bera þessi heiti:

Ásláttarhljóðfæri
Einsöngur
Gítar og harpa
Hljómborðshljóðfæri
Málmblasturshljóðfæri
Rytmísk tónlist
Strokhljóðfæri
Tónfræðagreinar
Tréblasturshljóðfæri

Heftin eru gefin út af menntamálaráðuneytinu á árinu 2000 og dreift jafnóðum til tónlistarskóla.

Menntamálaráðuneytinu 31. maí 2000

Björn Bjarnason

Guðríður Sigurðardóttir

AÐALNÁMSKRÁ TÓNLISTARSKÓLA

GÍTAR OG HARPA

2002

Menntamálaráðuneytið

EFNISYFIRLIT

Formáli	5
Gítar	7
Nokkur atriði varðandi nám á gítar	7
Grunnnám	8
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	14
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	22
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	28
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	34
Harpa	37
Nokkur atriði varðandi nám á hörpu	37
Grunnnám	38
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	45
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	

Menntamálaráðuneytið: námskrár 26

Desember 2002

Útgefandi: Menntamálaráðuneytið
Sölvhólgötu 4
150 Reykjavík
Sími: 545 9500
Bréfasími: 562 3068
Netfang: postur@mrn.stjr.is
Veffang: www.mrn.stjr.is

Hönnun og umbrot: ABX / SÍA
Ljósmyndun: Kristján Maack
Myndskreytingar: ABX / SÍA
Prentun: Oddi hf.

© 2002 Menntamálaráðuneytið

ISBN 9979-882-48-4

Framhaldsnám	53
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	63
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	66

FORMÁLI

Aðalnámskrá tónlistarskóla skiptist annars vegar í almennan hluta og hins vegar í greinanámskrár fyrir einstök hljóðfæri og námsgreinar í tónlistarskólum. Í þessu riti er að finna greinanámskrár fyrir gítar og hörpu. Námskrárnar miðast við þá skipan tónlistarnáms sem mælt er fyrir um í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla.

Í almennum hluta aðalnámskrár eru hlutverk og meginmarkmið tónlistarskóla skilgreind. Náminu er skipt í þrjá námsáfanga, grunnnám, miðnám og framhaldsnám, og lögð áhersla á samræmt námsmat við lok áfanganna. Jafnframt er lögð áhersla á sjálfstæði og frumkvæði einstakra skóla, skapandi starf og samvinnu í skólastarfi.

Aðalnámskrá tónlistarskóla er ætlað að tryggja fjölbreytni en jafnframt að stuðla að samræmingu þeirra námsþátta sem aðalnámskrá tekur til, bæði innan einstakra tónlistarskóla og á milli skóla.

Almenn atriði varðandi námsþætti og námsmat er að finna í almennum hluta aðalnámskrár. Þar er einnig að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Því er mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér almennan hluta aðalnámskrár tónlistarskóla vandlega.

Í almennum hluta aðalnámskrár er mælt til þess að tónlistarskólar skilgreini starfssvið sitt í eigin skólanámskrám. Við þá námskrárgerð er hverjum skóla ætlað að taka mið af stefnumörkun aðalnámskrár tónlistarskóla, ásamt því að sinna sérhæfðum og staðbundnum markmiðum.

Í námskrám fyrir hvort hljóðfæri er að finna sértæk markmið fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, sniðin að viðkomandi hljóðfæri, verkefnalista fyrir einstaka áfanga, prófskýringar og dæmi um prófverkefni á áfangaprófum. Auk þess eru birtir listar með samleiksverkum og bókum varðandi hljóðfærin.

GÍTAR

Í þessum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á gítar. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á gítar

Á liðnum áratugum hafa fá hljóðfæri notið meiri vinsælda en gítarinn, jafnt í klassískri sem rytmískri tónlist. Auk þess er hann algengastur undirleikshljóðfæra við alþýðusöng.

Þessi námskrá fjallar um nám í klassískum gítarleik, þ.e. nám á klassískan gítar með nælonstrengjum, en fjallað er um rafgítarleik í námskrá í rytmískri tónlist.

Klassíski gítarinn á sér um tvö hundruð ára sögu í þeirri mynd sem við þekkjum hann í dag. Fjölbreyttar tónbókmenntir hljóðfærisins spanna hins vegar lengri tíma því að lútu- og gítartónlist endurreisnar- og barokktímans er oft flutt á klassískan gítar.

Algengast er að gítarnemendur hefji nám við átta til tíu ára aldur þó dæmi séu um yngri nemendur. Í upphafi gítarnáms er nauðsynlegt að nemendur hafi hljóðfæri við sitt hæfi. Ungir nemendur ættu að nota gítar í barnastærð eða þar til gerða klemmu á háls hljóðfærisins.

Við tólf til þrettán ára aldur eiga flestir gítarnemendur að geta notað gítar í fullri stærð. Allir gítarnemendur ættu að eiga fótstig og nótnapúlt frá upphafi námsins. Mikilvægt er að nemendur sitji rétt með gítarinn og varist alla spennu í líkamanum.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur sem hefja nám í hljóðfæraleik 8 til 9 ára gamlir ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga gítarnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð góðri handstöðu beggja handa
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum
- hafi náð nokkrum tókum á að nota alla fingur hægri handar (p, i, m, a)
- kunni skil á einföldum gripum og þvergripum
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- hafi kynnst notkun vibrato
- geti spilað bæði tirando og apoyando
- geti brotið hljóma skýrt og greinilega
- hafi kynnst tónmyndun með nöglum hægri handar
- þekki tónsvið gítarsins upp í IX. stöðu á fyrstu þremur strengjunum
- geti spilað margradða lög
- geti dregið fram laglínu með apoyando-slagi með a-fingri

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- geti leikið einfaldar hljómakadensur, I - IV - I - V - I
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur: annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar

kennslubóka eða tónverka að vera erfiðari en hæfir þessum námsáfanga. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfanga.

Kennslubækur og æfingar

- BILLET, J-P. / BRUN**
Æfingar fyrir hægri hönd
Editions Henry Lemont
- BROUWER, L.**
Estudios Sencillos, 1. og 2. hefti
Max Eschig & Cie Editeurs
- CARULLI, F.**
Brevier, 1. hefti, op. 333
Schott/Gitarskólinn
- COSTE, N.**
Neun Studien
Universal Edition
- CRACKNELL, D.**
Enjoy playing the Guitar, I & II
Oxford University Press
- EYÞÓR ÞORLÁKSSON**
Fyrstu gítartónarnir
Gitarskólinn
Gítarkennslubók, I og II
Gitarskólinn
- HOLECEK, J.**
Lär dig spela gitarr, I, II og III
Gehrmans
- HOLLIS, E.**
Guitar, 1. og 2. hefti
Guildhall School of Music
- KREIDLER, D.**
Kennslubók, 1. og 2. hefti
Schott
- NOAD, F. M.**
Solo Guitar Playing, 1. hefti
Omnibus Press
First Book for the Guitar, 1. og 2. hefti
Schirmer
- SANDQVIST, H-O.**
Gitarren och jag, 1., 2. og 3. hefti
Thore Ehrling Musik AB
- SCHALLER / SCHEIT**
Lehrwerk für die Gitarre, 1.-4. hefti
Universal Edition
- SCHEIT, K.**
Die ersten Etüden
Universal Edition
- SÍMON H. ÍVARSSON**
Gítartónar
Simon H. Ívarsson
- SOR, F.**
Æfingar op. 60
Gitarskólinn/Boliveau
Universal Edition
- SOR / COSTE**
Metodo Completo
[út að 2a parte]
Ricordi/Gitarskólinn
- STRÖMBERG, B.**
Gítarskola, 1. og 2. hefti
Svensk skolmusik AB
- SVEINN EYÞÓRSSON**
Fyrsti gítaráfanginn
Gitarskólinn

Tónverk og safnbækur

- ANON.**
Partita í C-dúr
Universal Edition
- BRIGHTMORE, R.**
Modern Times, 1. og 2. hefti
Chanterelle
- CALATAYUD, B.**
Caramba
Union Musical Española
- DOMENICONI, C.**
24 prelúdiur
Musikverlag E. M. Haas, Berlin

DOWLAND, J.
4 leichte Stücke
Universal Edition
Leichte Stücke aus Shakespeares Zeit
Universal Edition

DUARTE, J.
Youth at the String, op. 75
Ricordi
Travel with the Guitar
Ricordi

EYÞÓR ÞORLÁKSSON (ÚTG.)
Folk songs from all over
Gitarskólinn
Guitar Moment, I, II og III
Gitarskólinn

GORAN, U.
Play a Piece, 1 & 2
Oxford University Press

GUNNAR REYNIR SVEINSSON
Ungur nemur, gamall temur
Íslensk tónverkamiðstöð

GÖTZE, W.
Die Stunde der Gitarre,
1., 2. og 3. hefti
Schott

HARTOG, C.
Guitar Cracker
Albsach Educa, Holland
Titbits
Albsach Educa, Holland
I toca guitarra
Albsach Educa, Holland
String walker
Albsach Educa, Holland
Guitar tripper
Albsach Educa, Holland

HOLECEK, J.
Mini Studies
Gehrmans

JOHN A. SPEIGHT
Fjögur gítarverk
Íslensk tónverkamiðstöð

LOGY, J. A.
Partita í a-moll
Universal Edition

PAPAS, S.
Flamenco Solos for Guitar
Colombia Music
Six easy flamenco solos
Washington

QUINE, H.
Easy modern guitar music
Oxford University Press

SCHEIT, K. (ÚTG.)
Die leichtesten Solostücke
Universal Edition
Easy pieces from Shakespeare's time, 1. og 2. hefti
Universal Edition

SCHWERTBERGER, G.
Glory Hallelujah
Doblinger
Folk Guitar
Doblinger
Latin America
Doblinger
La guitarra andina
Doblinger
La guitarra mexicana
Doblinger
Easy Guitar
Doblinger

STIMPSON, M.
Playground
Thames-Novello

SVEINN EYÞÓRSSON
9 gítarverk
Gitarskólinn

TÁRREGA, F.
Lágrima
Úr: 4 gítarverk
Gitarskólinn

WYNBERG, S.
First Repertoire for Solo Guitar,
1. hefti
Faber

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna um-

fjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í gítarleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu, (c) hljómsetja stutta laglínu óundirbúið og (d) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valpátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

DOWLAND, J.
Willson's wilde
Úr: Leichte Stücke aus
Shakespeares Zeit
Universal Edition

LOGY, J. A.
Aria
Úr: Partitu í a-moll
Universal Edition

CARCASSI, M.
Menúett op. 21, nr. 12
Úr: Eyþór Þorláksson (útg.):
Guitar Moment II
Gítarskólinn

CALATAYUD, B.
Caramba
Union Musical Española

DOMENICONI, C.
Danza del cucolo
Úr: Brightmore: Modern Times,
2. hefti
Chanterelle

BLYTON, C.
Koto music
Úr: Quine, H.: Easy modern
guitar music
Oxford University Press

Dæmi um æfingar

SOR, F.
Æfing op. 60, nr. 10
Gítarskólinn/Boliveau
Universal Edition

BROUWER, L.
Æfing nr. 8
Úr: Estudios Sencillos, 2. hefti
Max Eschig & Cie Editeurs

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum, tvær áttundir upp frá neðsta mögulega grunntóni og niður aftur
- brotna þríhljóma í dúr- og molltöntegundum til og með tveimur formerkjum, tvær áttundir upp frá neðsta mögulega grunntóni og niður aftur

Leikmáti og hraði

Nemandi

- leiki tónstiga eigi hægar en M.M. ♩ = 100, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga með eftirfarandi fingrasetningu hægri handar: i, m og m, i
- leiki brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

C-dúr

d-moll, laghæfur

G-dúr, brotinn þríhljómur

h-moll, brotinn þríhljómur

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga gítarnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðu valdi á samhæfingu handa
- leiki með vel styrkri vinstri hendi og nái að halda þvergripum vel
- geti spilað skýrt og með góðum styrk
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- hafi náð allgóðum tókum á vibrato og noti það smekklega

- hafi kynnst notkun tremolo
- leiki bundnar nótur skýrar og jafnar
- geti spilað pizzicato, rasgueado og flaututóna á opnum strengjum
- þekki allt tónsvið gítarsins
- geti stillt hljóðfærið

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- hafi vald á sveigjanleika í hraða og hryn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik, þ.m.t. með öðrum hljóðfærum en gítar
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- geti spilað tónstiga áreynslulítið og af lipurð og snerpu
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni sem hentar við upphaf miðnáms til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur: annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar kennslubóka eða tónverka að vera léttari eða erfiðari en hæfir þessum námsáfangi. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfangi.

Kennslubækur og æfingar

AGUADO, D. Metodo de guitarra, 1. hefti <i>Union Musical Española/Gítarskólinn</i>	SANDQVIST, H-O. Gitarren och jag, 4. hefti <i>Thore Ehrling Musik AB</i>
CARASSI, M. 25 æfingar op. 60 [æfingar 1–19] <i>Schott/Gítarskólinn</i>	SOR, F. 12 Estudios op. 35 <i>Gítarskólinn/Boileau</i> 12 æfingar fyrir gítar, op. 31 <i>Gítarskólinn</i> 14 mittelschwere Etüden aus op. 6, 31 und 35 <i>Universal Edition</i> Twenty Studies for the Guitar <i>Edward B. Marks</i> 26 stúdiur <i>Gítarskólinn</i>
COSTE, N. 20 Estudios [æfingar 1–8] <i>Union Musical Española</i>	STRÖMBERG, B. Gítarskóla, 3. hefti <i>Svensk skolmusik AB</i>
DODGSON / QUINE 12 Transitional Studies <i>Ricordi</i>	TÁRREGA, F. Estudios <i>Ricordi/Gítarskólinn</i>
GIULIANI, M. 24 Etüden opus 48 [æfingar 1–13] <i>Schott</i>	

Tónverk og safnbækur

ÁSKELL MÁSSON Berceuse <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>	BACH, J. S. Double-Sarabanda <i>Gítarskólinn</i> Drei Leichte Stücke <i>Universal Edition</i> Gavotte 1 og 2 <i>Universal Edition</i> Prelúdia í d-móll <i>Gítarskólinn/Ariel Publications</i>
BACH, J. S. Bourrée úr Lútusvitu í e-moll, BWV 996 <i>Universal Edition/Hofmeister</i>	

BROUWER, L. Cancion de cuna <i>Max Eschig & Cie Editeurs</i> Ojos Brujos <i>Max Eschig & Cie Editeurs</i> Estudios Sencillos, 2. og 3. hefti <i>Max Eschig & Cie Editeurs</i>	PAGANINI, N. Romance <i>Universal Edition</i>
EYÞÓR ÞORLÁKSSON (ÚTG.) Guitar Moment IV <i>Gítarskólinn</i>	PONCE, M. 12 prelúdiur, 1. og 2. hefti <i>Schott</i>
FORTEA, D. Romance, Malagueña, Jota <i>Gítarskólinn</i>	SANZ, G. Pavanas, Fuge, Canarios <i>Universal Edition</i>
GUNNAR REYNIR SVEINSSON Bréfbátur í rigingu <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>	SAUMELL, M. Five Contradanzas <i>Willis Music</i>
LOGY, J. A. Partita í a-moll <i>Universal Edition</i>	SOR, F. Twenty Selected Minuets <i>Schott</i> 12 valsar <i>Gítarskólinn</i>
MARSCHNER, H. 3 Bagatellen op. 4 <i>Universal Edition</i>	TÁRREGA, F. 4 gítarverk <i>Gítarskólinn</i> 4 valsar <i>Gítarskólinn</i> Mazúrka í G-dúr <i>Universal Edition</i>
MILAN, L. Pavanas <i>Universal Edition/Gítarskólinn</i>	UHL, A. Zehn Stücke, 1. og 2. hefti <i>Universal Edition</i>
NARVAEZ, L. DE Guardame las Vacas og Canción del Emperador Úr: <i>Hispanæ citharæ ars viva</i> <i>Schott</i>	VELASCO, G. Alegrias – Vals – Zapateado <i>Gítarskólinn</i>
NOAD, F. The Renaissance Guitar <i>Ariel Publications</i> The Baroque Guitar <i>Ariel Publications</i> The Classical Guitar <i>Ariel Publications</i>	VILLA-LOBOS, H. Prelúdiur nr. 1 og 3 <i>Max Eschig & Cie Editeurs</i> Mazúrka-Choro og Valsa-Choro <i>Max Eschig & Cie Editeurs</i>
	WEISS, S. L. Menuet – Sarabande – Menuet <i>Universal Edition</i>

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í gítarleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks, (c) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (d) hljómsetja stutta laglínu óundirbúið. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BACH, J. S.
Bourrée úr Lútusvitu í e-moll,
BWV 996
Universal Edition/Hofmeister

MILAN, L.
Pavane nr. 2
Universal Edition/Gítarskólinn

PAGANINI, N.
Romance
Universal Edition

TÁRREGA, F.
Mazúrka í G-dúr
Universal Edition

BROUWER, L.
Cancion de cuna
Max Eschig & Cie Editeurs

PONCE, M.
Prelúdía nr. 1
Úr: Prelúdiur, 1. hefti
Schott

Dæmi um æfingar

SOR, F.
Æfing nr. 9 (op. 31, nr. 20)
Edward B. Marks

TÁRREGA, F.
Estudio en forma de Minueto
Úr: Estudios
Ricordi/Gítarskólinn

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá e til e", upp og niður
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum upp frá neðsta mögulega grunntóni, þrjár áttundir þar sem hægt er, annars tvær, og niður aftur
- brotna þríhljóma í dúr- og molltöntegundum til og með fimm formerkjum upp frá neðsta mögulega grunntóni, þrjár áttundir þar sem hægt er, annars tvær, og niður aftur
- C-dúr og G-dúr í samstígam þríundum, tvær áttundir, upp og niður
- C-dúr og G-dúr í gangandi þríundum, tvær áttundir, upp og niður
- C-dúr og G-dúr í samstígam sexundum, eina áttund, upp og niður
- C-dúr og G-dúr í gangandi sexundum, eina áttund, upp og niður
- C-dúr og G-dúr í samstígam áttundum, eina áttund, upp og niður
- C-dúr og G-dúr í gangandi áttundum, eina áttund, upp og niður

Leikmáti og hraði

Nemandi

- geti leikið tónstiga með eftirfarandi fingrasetningu í hægri hendi: i,m, i,a og m,a
- leiki tónstiga eigi hægar en M.M. $\text{♩} = 126$, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. $\text{♩} = 100$, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga og hljóma, jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Krómatiskur tónstigi frá e

A-dúr

f-moll, hljómhæfur

f-moll, laghæfur

E-dúr, brotinn þrihljómur

g-moll, brotinn þrihljómur

C-dúr, samstígar þriundir

C-dúr, gangandi þriundir

C-dúr, samstígar sexundir

C-dúr, gangandi sexundir

C-dúr, samstígar áttundir

C-dúr, gangandi áttundir

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfangar að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfangar á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga gítarnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- leiki með öruggri og vel þroskaðri tónmyndum á öllu tónsviði gítarsins
- hafi náð góðum tókum á vibrato og noti það smekklega
- hafi náð góðum tókum á tremolo
- geti leikið þríhljóma með flaututóni í efstu rödd
- ráði yfir viðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði gítarsins
- hafi kynnst sérhæfðri gítartækni sem nýtist við túlkun nýrrar tónlistar

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- hafi mjög gott vald á sveigjanleika í hraða og hryn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik, þ.m.t. með öðrum hljóðfærum en gítar
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41–42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni sem hentar við upphaf framhaldsnáms til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur: annars vegar æfingar og hins vegar tónverk. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar kennslubóka eða tónverka að

vera léttari eða erfiðari en hæfir þessum námsáfangi. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfangi.

Æfingar

<p>AGUADO, D.
Metodo de guitarra, 2. og 3. hefti
<i>Union Musical Española/Gitarskólinn</i></p> <p>BROUWER, L.
Estudios Sencillos, 3. og 4. hefti
<i>Max Eschig & Cie Editeurs</i></p> <p>CARCASSI, M.
25 æfingar op. 60
[æfingar 20–25]
<i>Schott/Gitarskólinn</i></p> <p>COSTE, N.
25 Estudios op. 38
[æfingar nr. 8–25]
<i>Union Musical Española</i></p> <p>DODGSON / QUINE
20 Studies, 1. og 2. hefti
<i>Ricordi</i></p> <p>EINEM, G. VON
Drei Studien für Gitarre
<i>Bote & Bock</i></p> <p>GIULIANI, M.
24 Etüden op. 48
<i>Schott</i></p> | <p>PUJOL, E.
Estudios para guitarra
<i>Edición Iberica</i>
Escuela Razonada, 3. hefti
<i>Ricordi</i></p> <p>SOR, F.
20 Studies for Guitar
<i>Edward B. Marks</i></p> <p>TÁRREGA, F.
Sämtliche Technische Studien
<i>Universal Edition</i>
Estudios
<i>Ricordi/Gitarskólinn</i></p> <p>TENNANT, S.
Pumping Nylon
<i>Alfred</i></p> <p>VILLA-LOBOS, H.
Collected Works for Guitar
[æfingar nr. 1, 4, 5, 6, 8, 11 og 12]
<i>Max Eschig & Cie Editeurs</i></p> |
|--|---|

Tónverk

<p>ALBENIZ, I.
Mallorca
<i>Schott</i>
Suite Española
<i>Belwin-Mills</i></p> <p>ARNOLD, M.
Fantasy
<i>Schirmer</i></p> <p>ATLI HEIMIR SVEINSSON
Veglaut haf
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>BACH, J. S.
Lútsvitur
<i>Ariel Publications/Hofmeister/</i>
<i>Universal Edition</i></p> | <p>BARRIOS, A.
Una Limosna por el amor de Dios
<i>Belwin-Mills</i></p> <p>BENNETT, R. R.
Five Impromptus
<i>Universal Edition</i></p> <p>BROUWER, L.
Elogio de la Danza
<i>Schott</i>
Tres apuntes
<i>Schott</i></p> <p>CASTELNUOVO-TEDESCO, M.
Gítarkonsert í D-dúr
<i>Schott</i>
Tonadilla
<i>Schott</i></p> | <p>DOWLAND, J.
Fantasía nr. 7
<i>Schott</i></p> <p>DUARTE, J.
English Suite
<i>Novello</i></p> <p>EYÞÓR ÞORLÁKSSON
Rímur
<i>Gitarskólinn</i></p> <p>GIULIANI, M.
Sónata í C-dúr, op. 15
<i>Universal Edition</i></p> <p>GRANADOS, E.
Dans nr. 5
<i>Union Musical Española</i></p> <p>GUNNAR REYNIR SVEINSSON
Íslensk rapsodia
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>HAFLIÐI HALLGRÍMSSON
Jakobsstigi
<i>Chester</i></p> <p>JOHN A. SPEIGHT
Four Bagatelles
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>JÓN ÁSGEIRSSON
Fjórar stemmingar
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>KARÓLÍNA EIRÍKSDÓTTIR
Hvaðan kemur lognið?
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>KJARTAN ÓLAFSSON
Tilbrigði við jómfú
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> <p>KOSHKIN, N.
Usher Valse
<i>Edition Margaux</i></p> <p>LAURO, A.
4 vales venezolanos
<i>Broekmans & van Poppel</i></p> <p>LLOBET, M.
Katalónsk þjóðlög
<i>Colombia Music Co.</i></p> <p>MARTIN, F.
Quatre pieces Breves
<i>Universal Edition</i></p> | <p>MORENO-TORROBA, F.
Suite castellana
<i>Schott</i></p> <p>PONCE, M.
Thème varié et Finale
<i>Schott</i></p> <p>RODRIGO, J.
En los Trigales
<i>Schott</i></p> <p>SCARLATTI, D. / BARRUECO, M.
4 sónotur
<i>Schott</i></p> <p>SMITH BRINDLE, R.
El Polyfemo de Oro
<i>A. Bruzzichelli Editore, Firenze</i></p> <p>SOR, F.
Fantasia op. 30, nr. 7
<i>Schott</i></p> <p>TANSMANN, A.
Cavatina
<i>Schott</i></p> <p>TÁRREGA, F.
Capricho Arabe
<i>Biblioteca Fortea, Madrid</i></p> <p>TURINA, J.
Hommage à Tárrega
<i>Schott</i></p> <p>VILLA-LOBOS, H.
Collected Works for Guitar
<i>Max Eschig & Cie Editeurs</i></p> <p>WALTON, W.
Five Bagatelles
<i>Oxford University Press</i></p> <p>WEISS, S. L.
Fantasia
<i>Universal Edition</i>
Sónata í D-dúr
<i>Universal Edition</i></p> <p>YOCOH, Y.
Sakura
<i>Guitar Solo Publication</i></p> <p>ÞORSTEINN HAUSSON
Toccatà
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> |
|--|--|--|---|

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þrjúþætt: hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir sem hlut eiga að máli kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í gítarleik skal nemandi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni og (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 41 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BACH, J. S.
Gavotte úr Lútusvitu nr. 4,
BWV 1006a
Ariel Publications/Hofmeister/
Universal Edition

WEISS, S. L.
Fantasía
Universal Edition

ALBENIZ, I.
Mallorca
Schott

CASTELNUOVO-TEDESCO, M.
Gítarkonsert í D-dúr, 1. eða 3. þáttur
Schott

BROUWER, L.
Elogio de la Danza
Schott

HAFLIÐI HALLGRÍMSSON
Jakobsstigi, 1., 2. og 3. þáttur
Chester

Dæmi um æfingar

VILLA-LOBOS, H.
Æfing nr. 11
Úr: Collected Works for Guitar
Max Eschig & Cie Editeurs

SOR, F.
Æfing nr. 20 (op. 29, nr. 5)
Úr: 20 Studies for Guitar
Edward B. Marks

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá e, f, fis, g og gís, þrjár áttundir, upp og niður
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga upp frá lægsta mögulega grunntóni, þrjár áttundir þar sem hægt er, annars tvær áttundir, og niður aftur
- brotna þríhljóma í öllum dúr- og molltóntegundum upp frá lægsta mögulega grunntóni, þrjár áttundir þar sem hægt er, annars tvær áttundir, og niður aftur
- forsöundarhljóma frá hvaða tóni sem er, upp frá lægsta mögulega grunntóni, þrjár áttundir þar sem hægt er, annars tvær áttundir, og niður aftur
- minnkaða sjöundarhljóma frá e, f og fis, þrjár áttundir upp frá grunntóni og niður aftur

Leikmáti og hraði

Nemandi

- geti leikið tónstiga með eftirfarandi fingrasetningu hægri handar: i,m, i,a, m,a og a,m,i
- leiki tónstiga eigi hægar en M.M. ♩ = 104, miðað við að leiknar séu sextándapartsnótur
- leiki hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 66, miðað við að leiknar séu sextándapartsnótur
- leiki alla tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Forsjöundarhljómur frá g

Minnkaður sjöundarhljómur frá e

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt: verk fyrir grunnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangi þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefenda getið með skammstöfunum á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

Gítardúettar

BARTÓK, B. Duos für 2 Gitarren <i>Universal Edition</i>	SCHEIT, K. (ÚTG.) Danska och svenska visor <i>Universal Edition</i> Erstes Musizieren auf der Gitarre <i>Universal Edition</i>
CARULLI, F. 12 rómönsur op. 333 <i>Schott</i>	SCHWARTZ-REIFLINGEN, E. Zwei Gitarren <i>Sikorski</i>
GIULIANI, M. 8 leichte Ländler <i>Schott</i>	SCHWERTBERGER, G. Guitar Sounds, 1. 2. og 3. hefti <i>Doblinger</i>
HÄNDEL / DUARTE Händels Turne <i>Novello</i>	SIGFÚS EINARSSON 3 gítardúettar <i>Gítarskólinn</i>
KOVÁTS, B. 25 leichte duos <i>Schott</i>	SOR, F. Leichte Duette <i>Schott</i>
KÜFFNER, J. Leichte Sonatinen op. 80 <i>Schott</i> Leichte Duette <i>Schott</i>	TÁRREGA / FORTEA Mazurca <i>Biblioteca Fortea Madrid</i>

ÝMSIR

Gítardúettar, 1. hefti
[sextán lög úr ýmsum áttum]
Gítarskólinn

Gítardúettar, 2. hefti

[sautján lög úr ýmsum áttum]
Gítarskólinn

Gítartrío

EYÞÓR ÞORLÁKSSON
3 gítartrío
Gítarskólinn

KÜFFNER, J.
Übungsstücke
Schott

EYÞÓR ÞORLÁKSSON (ÚTG.)
Guitar trio - collection 1
Gítarskólinn

SCHEIT, K. (ÚTG.)
Leichte Stücke alter Meister
Doblinger

GAVALL, J.
Music for three Guitars
Musica Musica, Basel

Gítarkvartettar

EYÞÓR ÞORLÁKSSON (ÚTG.)
L' Hereu Riera
Gítarskólinn
El Ball
Gítarskólinn
Mantelito Blanco
Gítarskólinn

SUSATO, T.
Sieben Tänze
Doblinger

Gítar með öðrum hljóðfærum

DUARTE, J. W.
Folk songs for treble recorder and guitar
[altblokkflauta + gítar]
Novello

TAKÁCS, J.
Very Easy (and not easy) Pieces for Soprano or Alto Recorder (or Flute) and Guitar
[sópranblokkflauta/altblokkflauta/flauta + gítar]
Doblinger

GAMBARINI, C. (ÚTG.)
Minuetti Celebri
[sópranblokkflauta + gítar]
Ricordi

TESCHNER, H-J.
Aus Südamerika
[altblokkflauta/flauta + gítar]
Noetzel Edition

KAESTNER / ZANOSKAR
Alte Spielmusik
[sópranblokkflauta + gítar]
Schott

WASTALL / HYDE
Latin Lollipops
[2 sópranblokkflautur + gítar]
Boosey & Hawkes

PURCELL, H.
Suite für Altblockflöte und Gitarre
Heinrichshofen

STETKA, F.
Tänze, Märsche und andere Spielstücke
[blokkflauta + gítar]
Doblinger

ÝMSIR
Ensemble for Recorders and Guitar
[blokkflautur + gítar]
Universal Edition

Songs for voice and guitar,
An anthology of songs from the 19th century
[rödd + gítar]
Tecla

Miðnám

Gítardúettar

BACH / GAVALL Gítar duets <i>Musica Musica, Basel</i>	PERGOLESI / PROAKIS Siciliana <i>Berben</i>
DUARTE, J. More of these Anon <i>Novello</i>	SCHEIDLER, C. G. Sónata í D-dúr <i>Universal Edition</i>
EMIL THORODDSEN Búðarvísur <i>Gítarskólinn</i>	TELEMANN, G. PH. Sonate im Canon <i>Doblinger</i>
FORTEA, D. Sonata para dos guitarras <i>Biblioteca Fortea, Madrid</i>	VELASCO (ÚTG.) Romanse Anonimo <i>Union Musical Española</i>
GERMANI, F. Cantata per Venezia <i>Gítarskólinn</i>	WILLIAMS, L. Album, folk songs <i>Schott</i>
GUNNAR REYNIR SVEINSSON Fingrarím <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>	ÝMSIR Ólafur Illjurós <i>Gítarskólinn</i>
NARVÁEZ / VELASCO Diferencias <i>Union Musical Española</i>	

Gítartrío

EYÞÓR ÞORLÁKSSON Allegretto <i>Gítarskólinn</i> Andante al estilo antiguo <i>Gítarskólinn</i>	WEISS, S. L. Gigue <i>Gítarskólinn</i> Ciacona <i>Gítarskólinn</i>
LAURO, A. Angostura <i>Gítarskólinn</i> El Marabino <i>Gítarskólinn</i>	

Gítarkvartettar

CARULLI, F. Quartett op. 21 <i>Zimmerman Musikverlag</i>	ÝMSIR Las Mañanitas [Mexíkanskt þjóðlag] <i>Gítarskólinn</i>
PANELLA, M. El Gato Montés <i>Gítarskólinn</i>	

Gítar með öðrum hljóðfærum

DOWLAND, J. Lute Songs of John Dowland [gítar/lúta + söngur] <i>Dover</i>	SCHEIDLER, CH. G. Sónata í D-dúr [fiðla + gítar] <i>Universal Edition</i>
DUARTE, J. W. (ÚTS.) Six Early Renaissance Dances [blokkflauta + gítar] <i>Broekmans & van Poppel</i>	SCHWERTBERGER, G. (ÚTS.) Flautos de los Andes [blokkflauta + gítar] <i>Doblinger</i>
EYÞÓR ÞORLÁKSSON (ÚTS.) Íslensk þjóðlög [gítar + söngur] <i>Gítarskólinn</i>	SOR, F. Romanze [blokkflauta + gítar] <i>Universal Edition</i>
GOSSEC, F. S. Gavotte [gítar + fiðla] <i>Páll Eyjólfsson</i>	WEBER, C. M. VON Divertimento op. 38 [gítar + pianó] <i>Universal Edition</i>
KAESTNER / ZANOSKAR Aus Alt-England [altblokkflauta + gítar] <i>Schott</i>	ÝMSIR Ensemble for Recorders and Guitar, 1. og 2. hefti [1 til 3 blokkflautur + gítar] <i>Universal Edition</i>
MÖNKEMEYER, H. From Händel to Haydn [blokkflauta + gítar] <i>P. J. Tonger, Rhein</i>	Greensleeves to a Ground [sópranblokkflauta + gítar] <i>Doblinger</i>
PURCELL, H. Svíta [altblokkflauta + gítar] <i>Ed. Hladky, Wilhelmshaven</i>	Songs for voice and guitar, An anthology of songs from the 19th century [rödd + gítar] <i>Tecla</i>
SCHALLER, E. (ÚTS.) Nordische Volksmusik [blokkflauta + gítar] <i>Ed. Preissler, München</i>	Þrjú sálmar [gítar + fiðla] <i>Páll Eyjólfsson</i>

Framhaldsnám

Gítardúettar

ALBENIZ / LLOBET Evocacion <i>Union Musical Española</i>	BACH, J. S. Adagio úr kantötu nr. 156 <i>Gítarskólinn</i> Adagio, Allemande og Gigue úr Franskri svítu nr. 3 <i>Gítarskólinn</i> Tvær prelúdiur og invention <i>Gítarskólinn</i>
ALBENIZ / PUJOL Cordoba <i>Ricordi</i>	
ALBENIZ / TARRAGÓ Tango <i>Schott</i>	FALLA / TARRAGÓ 2 Dances <i>Chester</i>

GRANADOS, E.
8 dansar úr „Danzas españolas“
Universal Edition

GRANADOS / LLOBET
Danza Española nr. 11
Union Musical Española

GRANADOS / PUJOL
Intermedio
Ricordi

GUNNAR REYNIR SVEINSSON
Dag skal að kvöldi lofa
Íslensk tónverkamiðstöð

PIAZZOLLA, A.
Tango Suite
Bèrben

RODRIGO, J.
Tonadilla
Ricordi

SOR, F.
L'encouragement
Zimmerman Musikverlag

VILLA-LOBOS / PUJOL
Therezinha de Jesus
Max Eschig & Cie Editeurs

WEISS, S. L.
Svita nr. 16
Gítarskólinn

Gítartríó

BACH, J. S.
Invention nr. 8 og 10
Gítarskólinn

DODGSON, S.
Follow the Star
Broekmans & van Poppel

GRAGNANI, F.
Trió op. 12
Zimmerman Musikverlag

GRANADOS, E.
Danza nr. 10
Gítarskólinn

GUNNAR REYNIR SVEINSSON
Elègie
Íslensk tónverkamiðstöð

HINDEMITH, P.
Rondo
Schott

MEIJERING, C.
Are you afraid of the dark
Donemus, Amsterdam

SVEINN EYÞÓRSSON
Gítartríó nr. 3
Gítarskólinn
Gítartríó nr. 4
Gítarskólinn

Gítar og blokkflauta

CORELLI, A.
Sonate a tre
Doblinger
Kammersonate op. 4, nr. 2
Ed. Preissler

HÄNDEL, G. F.
Sónata í a-moll
Doblinger
Sónata í C-dúr
Noetzel

LOEILLET, J. B.
Sónata í a-moll
Doblinger

PEPUSCH, J. CH.
Sónata í G-dúr
Doblinger

TELEMANN, G. PH.
Sónata í C-dúr
Zimmermann
Sónata í a-moll
Doblinger
Tríósónata
Zimmermann

Gítar og fiðla

CORELLI, A.
Sónata X
Páll Eyjólfsson
Sónata í e-moll
Doblinger
Sónata í d-moll
Doblinger

HILMAR ÞÓRÐARSON
Gefjun
Íslensk tónverkamiðstöð

NARDINI, P.
Larghetto
Páll Eyjólfsson

PAGANINI, N.
Sonata concertata
Zimmermann
Sex sönötur op. 2
Zimmermann
Sex sönötur op. 3
Ricordi
Grand Sonata
Chanterelle

SARASATE, P. DE
Romanza Andaluza
Muziekuitgeverij van Teeseling, Holland
Romanza Andaluza Playera
Simrock

SCHEIDLER, CH. G.
Sónata í D-dúr
Universal Edition

TARTINI, G.
Sónata op. 1, nr. 10
„Didone abbandonata“
Páll Eyjólfsson

TELEMANN, G. PH.
Partita nr. 5
Doblinger
Partita í G-dúr
Doblinger

VERACINI, F. M.
Largo
Doblinger

VIVALDI, A.
Sónata II op. 2, nr. 2
Páll Eyjólfsson
Sónata í d-moll
Doblinger

ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Vapp
Íslensk tónverkamiðstöð

Gítar og söngur

DOWLAND, J.
Lute Songs of John Dowland
[gítar/lúta + söngur]
Dover
Three Songs
Universal Edition
18 Lieder
Sikorski

GRANADOS, E.
Colección de Tonadillas
Hamton Music Publishers

VILLA-LOBOS, H.
Bachianas Brasileiras nr. 5
Associated Music Publishes

ÝMSIR
Songs for voice and guitar,
An anthology of songs from
the 19th century
Tecla

ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Musik
Íslensk tónverkamiðstöð

Gítar og þverflauta

ATLI HEIMIR SVEINSSON
Intermezzo úr „Dimmalimm“
Íslensk tónverkamiðstöð

BACH, J. S.
Sónata III, BWV1035
Breitkopf & Härtel
Sónata nr. 4 í C-dúr
Max Eschig

CARULLI, F.
Fantasie op. 337
Heinrichshofen
Nocturne op. 190
Breitkopf & Härtel

CASTELNUOVO-TEDESCO, M.
Sonatina
Max Eschig & Cie Editeurs

DEMILLAC, F. P.
Petite suite médiévale
Leduc

GIULIANI, M.
Grosse Sonate op. 85
Zimmermann

HÄNDEL, G. F.
Sónata í e-moll
Breitkopf & Härtel

HJÁLMAR H. RAGNARSSON
Svita
Íslensk tónverkamiðstöð

IBERT, J.
Entr'acte
Leduc

MOZART, W. A.
Sónata í A-dúr
Universal Edition

PIAZZOLLA, A.
Historie du Tango
Lemoine

SATIE, E.
Þrjár gymnópediur
Páll Eyjólfsson

VILLA-LOBOS, H.
Distribuição de Flores
Max Eschig & Cie Editeurs

ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Siciliana
Norsk Musikforlag

McCreadie, Sue: Classical Guitar Companion, Musical New Services, Ltd., England 1982

Nickel, Heinz: Beitrag zur Entwicklung der Gitarre in Europa, Biblioteca de al Guitarra, M. Bruchbauer, Haimhausen 1972

Otero, Corazón: Manuel M. Ponce and the Guitar, Musical New Services, Ltd., England 1983

Palmer, Tony: Julian Bream A Life On The Road, Maxwell House, London 1982

Peppercorn, Lisa: The illustrated Lives of the great Composer, Southamton 1989

Pujol, Emilio: El dilema del sonido en la guitarra, Ricordi Americana, Buenos Aires 1960

Ragossnig, Konrad: Handbuch der Gitarre und Laute, Schott, Þýskaland 1978

Riera, Juan: Emilio Pujol, España 1974

Santos, Turibio: Heitor Villa-Lobos and the Guitar, Wise Owl Music, London 1985

Stover, Richard D.: The Life and Times of Agustin Barrios Mangoré, Querico Publications, USA 1992

Wade, Graham: Segovia. A Celebration of the Man and his Music, Allison & Busby, London, New York 1983

Wade, Graham/Garno, Gerard: New Look at Segovia: His Life and His Music, tvö bindi, Mel Bay 1997

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Alcáz, Miguel: The Segovia-Ponce Letters, Ashley Mark Publishing Company, England 1989

Artzt, Alice: The Art of Practising, Musical New Services, Ltd., England 1978

de Aspiazu, José: The Guitar and Guitarists from the Beginning to the Present Day, G. Ricordi & Co., London

Bobri, Vladimir: The Segovia technique, The Macmillan Company, New York

Clinton, Georg: André Segovia, Musical New Services, Ltd., London 1977

Clinton, Georg: Guitar Exercises, Musical New Services, Ltd., London 1977

Giertz, Martin: Den klassiska gitarren, P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm

Hunt, Oliver: Musicianship Sight Reading for Guitarists, Musical New Services, Ltd., London 1977

Tímarit og vefslóðir

www.eythorsson.com

HARPA

Í þessum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á hörpu. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á hörpu

Harpan er ævaforn hljóðfæri sem á sér langa sögu í menningu margra þjóða. Nú á dögum er harpa notuð í klassískri tónlist af ýmsum toga auk þess sem hún hefur um margra alda skeið verið mikilvægt hljóðfæri í þjóðlegri tónlist ýmissa þjóða.

Fram til þessa hafa hörpuleikarar hérlendis verið fáir. Lítið er vitað um hörpuleik á fyrri öldum en í þau fáu skipti sem harpa er nefnd í íslenskum heimildum er óljóst hvers konar hljóðfæri átt er við.

Til eru ýmsar gerðir af hörpum og krefjast sumar hverjar mjög sérhæfðar tækni. Hér á landi hefur verið kennt á tvær hörpugerðir, annars vegar keltneska eða litla hörpu og hins vegar konsert- eða stóra hörpu. Báðar krefjast þær sambærilegrar fingratækni en hafa hvor sitt kerfi til að breyta tónhæð strengja. Litla harpan hefur nokkurs konar króka sem hreyfðir eru með höndum en stóra harpan hefur fótstig eða pedala sem báðir fætur stjórna.

Ungir nemendur eiga auðveldara með að hefja nám á litla hörpu. Stærð hennar hentar betur, fætur þurfa ekki að ná til gólfs og strengirnir eru alla jafna slakari en á stórri hörpu. Auk þess er litla harpan í flestum til-

fellum ódýrari. Nám á stóra pedalhörpu getur hafist þegar nemendur hafa líkamlega burði til að leika á hljóðfærið, oftast við 12 til 13 ára ára aldur. Hefji nemendur nám á litla hörpu er gert ráð fyrir að þeir skipti yfir á pedalhörpu eigi síðar en við upphaf framhaldsnáms.

Nauðsynlegt er að nemendur hafi hörpu til æfinga heima fyrir. Ganga þarf úr skugga um að nemandi noti stól í réttri hæð og hafi skemil fyrir fætur ef þörf krefur. Nótnapúlt þarf einnig að vera fyrir hendi. Gæta þarf þess að hljóðfæri standi á stað þar sem það getur ekki dottið eða orðið fyrir hnjaski. Sömu aðstæður þurfa einnig að vera fyrir hendi í tónlistarskólum hvort sem um litlar hörpur eða pedalhörpur er að ræða.

Hörpunám byggir í byrjun mjög á einleik en þar sem harpan er mikið notuð sem samleikshljóðfæri, er æskilegt að ýmiss konar samleikur skipi stóran sess í náminu.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8 til 9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga hörpunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- leiki með vel mótaðri handstöðu
- hafi öðlast allgóðan fingrastyrk
- geti leikið skýrt og dempað strengi
- hafi náð allgóðu valdi á notkun króka eða pedala
- hafi náð grundvallartökum á mismunandi tónmyndun, þ.e. venjulegri tónmyndun, flaututónum og près de la table¹
- geti leikið með greinilegum styrkleikabreytingum
- hafi náð allgóðu valdi á hljómataækni, þ.e. brotnum hljómi og arpeggíum
- hafi náð grundvallartökum í leik arpeggiohljóma
- geti dregið fram einstakar raddir, t.d. laglínu á móti undirleik
- geri sér grein fyrir mikilvægi hentugrar fingrasetningar
- leiki með markvissri og öruggri fingrasetningu
- sýni nákvæmni í mótun tónmynstra og hendinga
- sýni nákvæmni í lestri og úrvinnslu tónmálsins

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

1 Þ.e. nálægt hljómbotninum.

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur: annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfundu. Bækur sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í grunnnámi eru merktar með [+]. Öll viðfangsefnin á listanum hæfa stórrí hörpu en sérstaklega er tilgreint hver þeirra henta í leik á litla hörpu.

Kennslubækur og æfingar

ALBERTI, F. 10 Études progressives pour la petite harpe [hentar litilli hörpu]	GROSSI, M. Metodo per arpa [hentar litilli hörpu]
BOCHSA, N. CH. 40 Études faciles op. 318, 1. hefti [hentar litilli hörpu] 40 Études faciles op. 318, 2. hefti	MÉGEVAND, D. L'Enseignement de la harpe irlandaise
CAMPEN, A. V. Tutor voor the celtic harp, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu]	MILLIGAN, S. Fun from the First, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu]
CUTHERBERT, S. L. The Irish Harp Book [hentar litilli hörpu]	MIMURA, T. Harp Method, 1.-3. hefti [hentar litilli hörpu]
GRIFFITHS, A. Seven Lessons for Beginners [hentar litilli hörpu]	MOLNAR, J. Practical Method for Grand and Irish Harp, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu]

POZZOLI, E. Piccoli Studi facili e progressivi Úr Grossi: Metodo per arpa I. Grado 1-20, II. Grado 1-22 [hentar litilli hörpu]
RENIÉ, H. Method for Harp, 1. og 2. hefti
SALZEDO, C. Conditioning Exercises [+] [hentar litilli hörpu]

THOMSON, L. Beginning at the Harp; with or without Pedals, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu]
ZABEL, A. Method for Harp, Book I, fyrri hluti [hentar litilli hörpu]
ZINGEL, H. J. Neue Harfenlehre, 1. hefti [+]

Tónverk og safnbækur

BARTÓK, B. Ein Abend am Lande	HASSELMANS, A. Petite Berceuse [hentar litilli hörpu] Trois Petites Bluettes [+] [hentar litilli hörpu]
BRAAL, A. DE De kleine harp als solo en begeleidingsinstrument [hentar litilli hörpu]	HEWETT, M. The Small Harp [hentar litilli hörpu]
CAMPEN, A. V. Classical Tunes for the Irish Harp [+] [hentar litilli hörpu]	INGLEFIELD, R. Easy Pieces for small Fingers [hentar litilli hörpu] Songs for Sonja, 1. og 2. hluti [hentar litilli hörpu]
DILLING, M. Old Tunes for New Harpists [+] [að nr. 66 – hentar litilli hörpu]	LARHANTEC, M. A. Mouvements à la corde lisse [hentar litilli hörpu]
FRANÇOIS, J. Trois Petites Pièces [djass – hentar litilli hörpu]	LE DENTU, O. Pièces classiques pour la harpe celtique, cahier nr. 4 [hentar litilli hörpu]
GOOSSENS, M. 14 Tunes for Celtic Harp, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu]	MAMY, J. Six pièces brèves [+]
GRANDJANY, M. Little Harp Book [hentar litilli hörpu] Bagatelles [hentar litilli hörpu] Short pieces from the Masters [hentar litilli hörpu] Pastorale	MARZUKI, M. The Christmas Harpist [+] [fyrstu 7 lögin (bls.13) – hentar litilli hörpu]
GRANDJANY, M. / WEIDENSAUL, J. First Grade Pieces for Harp [hentar litilli hörpu]	MÉGEVAND, D. Dix morceaux sur des thèmes du moyen age [+] [hentar litilli hörpu] Douce morceaux sur des thèmes du moyen age [+] [hentar litilli hörpu]
GRIFFITHS, A. Y telynor Bach	MILLIGAN, S. Fun from the First, 1. og 2. hefti [hentar litilli hörpu] Medieval to Modern, I og II [hentar litilli hörpu]
GUSTAVSON, M. Songs without Words [hentar litilli hörpu] Sparklers [hentar litilli hörpu] Pacific Sketches [hentar litilli hörpu]	

PARET, B. First Harp Book [hentar litilli hörpu]	THIJSSE, W. Small pieces for small fingers on the small harp [hentar litilli hörpu]
RENIÉ, H. Grand'mère raconte une histoire [hentar litilli hörpu]	THOMSON, L. Ten Christmas Carols [hentar litilli hörpu] Romantic Music transcribed for the Harp [hentar litilli hörpu]
SALZEDO, C. Sketches for Harpist Beginners, First + Second Series [hentar litilli hörpu] Tiny Tales for Harpists Beginners, First Series [hentar litilli hörpu]	TOURNIER, M. Berceuse, petite pièce brève et facile [hentar litilli hörpu]

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í hörpuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómfæri eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu, (c) hljómsetja stutta laglínú óundirbúið og (d) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

CAMPEN, A. V. Variations on a Welsh Carol (sleppa 7. og 8. tilbrigði) Úr: Classical Tunes for the Irish Harp	RENIÉ, H. Grand'mère raconte une histoire
FRANÇOIS, J. Blues Trevelez Úr: Trois Petites Pièces	SALZEDO, C. Hurdy Gurdy Úr: Sketches for Harpist Beginners
GRANDJANY, M. Bonjour, Monsieur Rameau Úr: Little Harp Book	TELEMANN, G. PH. Napolitaine Úr: Campen, A. V.: Classical Tunes for the Irish Harp

Dæmi um æfingar

ÆFING NR. 1 Úr: Bochsa, N. Ch.: 40 Études faciles op. 318, 1. hefti	POZZOLI, E. Grado: nr. 11 Úr: Piccoli Studi facili e progressivi (úr Grossi: Metodo per arpa I)
--	---

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- samstiga tónstiga í dúr og hljómhæfum moll til og með tveimur formerkjum, tvær áttundir upp og niður með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- brotna þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum, eina áttund í hvorri hönd fyrir sig
- arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum í C-, G- og F-dúr, eina áttund með báðum höndum, tvær áttundir á milli handa
- arpeggiur í grunnstöðu í C-, G- og F-dúr, tvær áttundir, skipt á milli handa
- arpeggiohljóma í C-, G- og F-dúr (niðurlagshljóma), sbr. eftirfarandi tóndæmi, plaqué og arpeggio

Leikmáti og hraði

Nemandi leiki

- tónstiga eigi hægar en M.M. ♩ = 72, miðað við að leiknar séu áttunda-
partsnótur
- brotna hljóma og arpeggiur eigi hægar en M.M. ♩ = 48, miðað við
að leiknar séu áttundapartsnótur í 6/8 takti
- tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

C-dúr, brotinn þríhljómur

hægri hönd

vinstri hönd

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu, skipt á milli handa

Arpeggiohljómar í C-dúr (niðurlagshljómar)

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga hörpunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- leiki með mjög vel mótaðri handstöðu
- hafi öðlast góða fingraleikni, fingrastyrk og hraða
- hafi náð talsverðu öryggi og snerpu í stökkum um hljóðfærið
- hafi náð góðu valdi á dempun strengja
- hafi náð valdi á notkun króka eða pedala
- hafi náð góðum tókum á sjálfstæði handa og samhæfingu ólíkra hreyfinga handa og handleggja
- hafi náð valdi á mismunandi tónmyndun, þ.e. venjulegri tónmyndun, flaututónum og prè de la table
- leiki með skýrum og blæbrigðaríkum tóni
- hafi náð valdi á étouffé
- geti leikið með skýrum styrkleikabreytingum
- hafi náð góðu valdi á hljómatækni, þ.e. brotnum hljómunum og arpeggiðum
- hafi náð valdi á leik arpeggiohljóma

- leiki með markvissri fingrasetningu sem stuðli að öruggum hreyfingum handanna á strengjunum
- geti dregið laglínur skýrt fram í báðum höndum
- hafi kynnst skrautnótum og öðlast nokkra þjálfun í leik þeirra
- sýni nákvæmni í mótun tónmynstra og hendinga
- sýni nákvæmni í lestri og úrvinnslu tónmálsins

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- hafi vald á sveigjanleika í hraða og hryn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi á valdi sínu samstíga dúrtónstíga til og með fimm formerkjum, þrjár áttundir með báðum höndum í einu, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu samstíga hljómhæfa molltónstíga til og með fimm formerkjum, þrjár áttundir með báðum höndum í einu, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu gagnstíga dúrtónstíga til og með fimm formerkjum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu gagnstíga hljómhæfa molltónstíga til og með fimm formerkjum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu brotna þríhljóma, sbr. tóndæmi á bls. 51, í dúr- og molltóntegundum til og með fimm formerkjum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum, sbr. tóndæmi á bls. 52, í dúr- og molltóntegundum til og með fimm formerkjum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu arpeggiur í grunnstöðu, sbr. tóndæmi á bls. 52, í dúr- og molltóntegundum til og með fimm formerkjum, þrjár áttundir, skipt á milli handa
- hafi á valdi sínu forsjöundarhljóma, sbr. tóndæmi á bls. 52, frá hvaða tóni sem er, tvær áttundir með báðum höndum í einu, ein áttund á milli handa

- hafi á valdi sínu arpeggiohljóma, sbr. tóndæmi á bls. 52, í dúr- og molltóntegundum til og með fimm formerkjum
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stil
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur: annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í miðnámi eru viðkomandi bækur merktar með [÷]. Þær bækur sem innihalda að hluta til erfðari viðfangsefni en hæfa nemendum í miðnámi eru merktar með [+]. Öll viðfangsefni á listanum hæfa stórra hörpu en sérstaklega er tilgreint hver þeirra henta í leik á litla hörpu.

Kennslubækur og æfingar

- BOCHSA, N. CH.**
Quarante Études faciles op. 318
- LARIVIÈRE, E.**
Exercises et Études op. 9
- MIHÁLY, H.**
Two Concert Studies for Harp
- POZZOLI, E.**
Piccoli Studi facili e progressivi
Úr Grossi: Metodo per arpa
II. Grado 23-45
Studi di Media Difficoltà
- RENIÉ, H.**
Method for Harp, 2. hefti
- SALZEDO, C.**
Conditioning Exercises [÷]
[hentar litilli hörpu]
- ZABEL, A.**
Method for Harp, 2. hefti
- ZINGEL, H. J.**
Neue Harfenlehre, 1. hefti [÷] [+]
Neue Harfenlehre, 2. hefti [+]

Tónverk og safnbækur

- ANDRÈS, B.**
La gimblette
[hentar litilli hörpu]
- BRAAL, A. DE**
De kleine harp als Solo-en
begleidingsinstrument
[nr. 5-20 – hentar litilli hörpu]
- CAGE, J.**
In a Landscape
- CALTHORPE, N.**
A Tribute to O'Carolan
[hentar litilli hörpu]
- CAMBERN, M. H.**
Greensleeves
- CAMPEN, A. V.**
Classical Tunes for the
Irish Harp [÷]
Celtic Harp
[hentar litilli hörpu]
- DILLING, M.**
Old Tunes for New Harpists [÷]
[frá u.þ.b. 66 – hentar litilli hörpu]
- DUSEK, J. L.**
Six Sontines
- DUSSEK, O.**
Merch Megan (Megan's Daughter)
The Rising of the Lark
[hentar litilli hörpu]
- FOURNIER, M. H.**
Berceuse pour temps chauds
[hentar einnig í samleik með ýmsum
hljóðfærum]
- GRANDJANY, M.**
Deux chansons populaires
françaises: Le bon petit roi
d'Yvetôt, Et ron, ron, ron, petit
patapon
Pastorale
- GRESELIN, C.**
Twelve Pezzi Clavicembalisti [+]
- GUSTAVSON, N.**
Solos without Words
[hentar litilli hörpu]
- HASSELMANS, A.**
Trois petites bluettes op. 28 [÷]
[hentar litilli hörpu]
Feuilles d'automne op. 45 nr. 1,
Sérenade mélancholique
Trois Petites Pièces op. 9
Petite Valse op. 25
- HOVHANESS, A.**
Suite for Harp op. 270
- MAMY, J.**
Six pièces brèves [÷]
- MARZUKI, M.**
The Christmas Harpist [÷]
[bls. 14-24 – hentar litilli hörpu]
- MAYER, P. J.**
Sonate
- MÉGÉVAND, D.**
Harpeurs
[hentar litilli hörpu]
Ballade celtique
[hentar litilli hörpu]

- NADERMAN, F. J.**
Sept sonates progressives [+]
- NATRA, S.**
A Book of Hebrew Songs
- RENIÉ, H.**
Six pièces brèves, 1ère suite
Six pièces brèves, 2ème suite
Feuillets d'Album
- SALZEDO, C.**
Sketches for Harpist Beginners,
Second Series
Preludes Intimes
Five Preludes: Quiétude
- TELEMANN, G. PH. / RENIÉ, S.**
Little Fantaisie
- TOURNIER, M.**
Quatre Préludes
Berceuse
- WATKINS, D. (ÚTG.)**
Anthology of English Music
(1550-1650), 1. hefti
- ZABALETA, N. (ÚTG.)**
Spanish Masters (16th-17th century)

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfærleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í hörpuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks, (c) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (d) hljómsetja stutta laglínu óundirbúið. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um verk

GRANDJANY, M.
Le bon petit roi d'Yvetôt
Úr: Deux chansons populaires françaises

NADERMAN, F. J.
Sónata II, 2. kafli Allegretto (toccata)

NATRA, S.
Dance (Morocco) nr. 4
Úr: Book of Hebrew Songs

TOURNIER, M.
Prélude 1
Úr: Quatre Préludes

SALZEDO, C.
Nr. II
Úr: Préludes Intimes

DUSÍK, J. L.
Sónatina 1. eða 2. kafli
Úr: Six Sonatines

Dæmi um æfingar

ÆFING NR. 11
Úr: Pozzoli, E.: Studi di Media Difficoltà

ÆFING NR. 6
Úr: Bochsa, N. Ch.: Quarante Études faciles op. 318

Tónstigar og hljómar

Undirbúa skal tónstiga og hljóma í samræmi við markmið miðnáms, bls. 46–47. Úr því efni velji kennari og nemandi til prófs samkvæmt nánari fyrirmælum hér á eftir. Við val tóntegunda til prófs skal leggja áherslu á fjölbreytni. Fyrir upphaf prófs skal leggja fram lista yfir þá tónstiga og hljóma sem undirbúnir hafa verið. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- tvo samstíga dúrtónstiga, þrjár áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa
- tvo samstíga hljómhæfa molltónstiga, þrjár áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa

- tvo gagnstíga dúrtónstiga, tvær áttundir
- tvo gagnstíga hljómhæfa molltónstiga, tvær áttundir
- brotna þríhljóma í tveimur tóntegundum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa, sbr. eftirfarandi tóndæmi
- arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum í tveimur tóntegundum, tvær áttundir, ein áttund á milli handa, sbr. eftirfarandi tóndæmi
- arpeggiur í grunnstöðu í tveimur tóntegundum, þrjár áttundir, skipt á milli handa, sbr. eftirfarandi tóndæmi
- brotna forsöundarhljóma í tveimur tóntegundum, tvær áttundir með báðum höndum, ein áttund á milli handa, sbr. eftirfarandi tóndæmi
- arpeggiohljóma í þremur tóntegundum (niðurlagshljóma), sbr. eftirfarandi tóndæmi

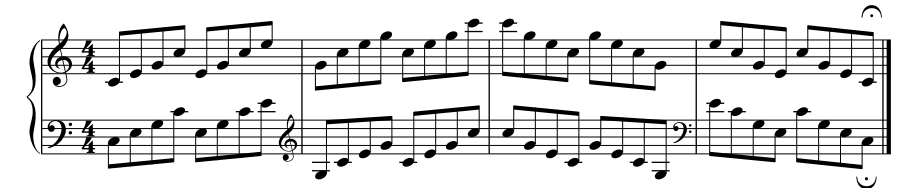
Leikmáti og hraði

Nemandi leiki

- tónstiga eigi hægar en M.M. ♩ = 60, miðað við að leiknar séu sextánda-partsnótur
- brotna hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 108, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- arpeggiur eigi hægar en M.M. ♩ = 72, miðað við að leiknar séu áttunda-partsnótur í 6/8- eða 9/8-takti
- tónstiga, brotna hljóma og arpeggiur jafnt, hiklaust, legato og utanbókar

Dæmi

C-dúr, brotinn þríhljómur

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum

Two systems of musical notation. The first system shows a C major arpeggio in basic position (C4, E4, G4, C5) in the right hand and a bass line (C3, E3, G3, C4) in the left hand, both in 6/8 time. The second system shows two inversions of the arpeggio in the right hand and a corresponding bass line in the left hand, also in 6/8 time.

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu, skipt á milli handa

Two systems of musical notation. The first system shows the right hand playing the C major arpeggio in basic position (C4, E4, G4, C5) and the left hand playing a bass line (C3, E3, G3, C4) in 6/8 time. The second system shows the left hand playing the arpeggio in basic position and the right hand playing a bass line, also in 6/8 time.

Arpeggiohljómar í C-dúr (niðurlagshljómar)

Two systems of musical notation. The first system shows four C major arpeggio chords in the right hand and four corresponding bass lines in the left hand, all in 4/4 time. The second system shows four C major arpeggio chords in the left hand and four corresponding bass lines in the right hand, all in 4/4 time.

Forsjóundarhljómur frá c

Two systems of musical notation. The first system shows a four-measure exercise in 4/4 time, starting with a C major chord in the right hand and a bass line in the left hand. The second system shows a four-measure exercise in 4/4 time, starting with a C major chord in the left hand and a bass line in the right hand.

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfangaðað ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga hörpunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi öðlast mjög góða fingraleikni, fingrastyrk og hraða
- hafi náð mjög góðu valdi á hröðum og markvissum hreyfingum um hljóðfærið
- hafi náð mjög góðu valdi á dempun strengja
- hafi náð mjög góðu valdi á notkun pedala
- hafi náð mjög góðu valdi á samhæfingu ólíkra hreyfinga
- hafi náð mjög góðu valdi á mismunandi tónmyndun, þ.e. venjulegri tónmyndun, flaututónum og prè de la table
- ráði yfir skýrri og blæbrigðaríkri tónmyndun, án aukahljóða
- ráði yfir viðu styrkleikasviði
- hafi náð mjög góðu valdi á leik mismunandi arpeggiohljóma
- hafi öðlast lipurð og hraða í leik brotinnar hljóma og arpeggía
- leiki með markvissri fingrasetningu sem samræmist túlkunar- markmiðum hverju sinni
- geti dregið fram raddir í fjölradda tónvef
- hafi öðlast leikni í að leika skrautnótur
- sýni nákvæmni í mótun tónmynstra og hendinga
- sýni nákvæmni í lestri og úrvinnslu tónmálsins

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- hafi mjög gott vald á sveigjanleika í hryn og hraða
- geti lesið og leikið án undirbúings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi á valdi sínu alla samstíga dúrtónstíga, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu alla samstíga hljómhæfa molltónstíga, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa

- hafi á valdi sínu alla samstíga dúrtónstíga, fjórar áttundir, sexund á milli handa
- hafi á valdi sínu alla samstíga hljómhæfa molltónstíga, fjórar áttundir, sexund á milli handa
- hafi á valdi sínu alla samstíga dúrtónstíga, þrjár áttundir, tíund á milli handa
- hafi á valdi sínu alla hljómhæfa molltónstíga, þrjár áttundir, tíund á milli handa
- hafi á valdi sínu alla gagnstíga dúrtónstíga, tvær áttundir
- hafi á valdi sínu alla gagnstíga hljómhæfa molltónstíga, tvær áttundir
- hafi á valdi sínu brotna þríhljóma í öllum dúr- og molltöntegundum, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum í öllum dúr- og molltöntegundum, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu arpeggiur skipt á milli handa, í öllum dúr- og molltöntegundum, fjórar áttundir
- hafi á valdi sínu brotna forsöundarhljóma, sbr. tóndæmi á bls. 53, þrjár áttundir, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu forsöundarhljóma í arpeggíum í grunnstöðu og hljómhvörfum, þrjár áttundir, ein áttund á milli handa
- hafi á valdi sínu forsöundarhljóma í arpeggíum í grunnstöðu og hljómhvörfum frá hvaða tóni sem er, fjórar áttundir, skipt á milli handa
- hafi á valdi sínu arpeggiohljóma í öllum dúr- og molltöntegundum (niðurlagshljóma), sbr. tóndæmi á bls. 63, á öllu tónsviði hljóðfærisins
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla bls. 41–42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur: æfingar, tónverk og útdrættir úr hljómsveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfundna. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í framhaldsnámi eru viðkomandi bækur merktar með [÷]

Æfingar

BOCHSA, N. CH. Cinquante études op. 34, 1. og 2. hefti	SALZEDO, C. Chanson dans la nuit Mirage
DIZI, F. J. 48 études, 1. og 2. hefti	THOMAS, J. Selected Studies
GODEFROID, F. Étude de concert op. 193	TOURNIER, M. Étude de Concert „Au Matin“
HASSELMANS, A. La Source op. 44 Les Follets op. 48	ZABEL, A. Method for Harp, 3. hefti
LARIVIÈRE, L. Exercices et Études op. 9	ZINGEL, H. J. Neue Harfenlehre, 2. hefti [÷] Neue Harfenlehre, 4. hefti
NADERMAN, F. J. / SCHUÉCKER 18 études de haute niveau	

Tónverk

ALBÉNIZ, M. Sonate en ré no. 13	BOZZA, E. Évocations: „Aux bords du fleuve sacré“
ANDRIESEN, J. In memoriam Rosa Spier	CHOPIN, F. / MILLER, M. Prélúdia í c-moll
ARNOLD, M. Fantasy for Harp op. 117	DELLEN, L. VAN Impromptu op. 48
BACH, J. S. / RENIÉ, H. Pièce en Sol	DUSEK, J. L. Sónata í c-moll
BEETHOVEN, L. VAN Variationen über ein Schweizer Lied	GENZMER, H. Fantasie

GLINKA, M. Variations on a Theme of Mozart	PATACHICH, I. Contorni
GRANDJANY, M. Frère Jacques op. 32 Children's Hour Suite for the Harp Fantaisie sur un thème de Haydn	PIERNÉ, G. Impromptu-Caprice op. 9
GRESELIN, C. Twelve Pezzi Clavicembalisti [÷]	PITFIELD, T. Harp Sonatina
HASSELMANS, A. Gitana	POLLINI, F. Tema e Variazioni
HÄNDEL, G. F. / BOYE, H. Chaconna í C-dúr	RILEY, D. Six Preludes
HÄNDEL, G. F. Tema con variazioni	RODRIGO, J. Impromptu
HODDINOTT, A. Fantasia op. 68, nr. 2 Sónata fyrir hörpu	ROSSINI, G. Sónata
HOLLIGER, H. Sequenzen über Johannes I, 32	ROTA, N. Sarabanda e Toccata
IBERT, J. Six pièces pour harpe: Ballade, En barque le soir, Fantaisie, Matin sur l'eau, Reflets dans l'eau, Scherzetto	RÖSSLER-ROSETTI, F. A. Sónata
JOLIVET, A. Prélude pour harpe	RUBBRA, E. Pezzo ostinato op. 102
JÓN LEIFS Nocturne op. 19a	SAINT-SAËNS, C. Fantaisie op. 95
KATCHATURIAN, A. Oriental Dance Toccata	SALZEDO, C. Chanson dans la nuit Deep River Five Preludes: Irridescence, Intro- spection, Whirlwind, Lamentation
KRUMPHOLZ, J. B. / ZINGEL Sónata í F-dúr	SAMUEL-ROUSSEAU, M. Variations pastorales sur un vieux Noël [undirleikur fyrir strengjakvartett fáan- legur]
LAWRENCE, L. (ÚTS.) Solos for the Harp Player	SOLER, PADRE A. / MILDONIAN, S. Sonate en ré
MIST ÞORKELSDÓTTIR Tónstafir	TAL, J. Intrada
MORTARI, V. Sonatina Prodigio	THOMAS, J. The Ash Grove David of the White Rock Watching the Wheat The Minstrel's Adieu to his Native Land
NADERMAN, F. J. Sept sonates progressives [÷]	TOURNIER, M. Thème et Variations Vers la source dans le bois
NATRA, S. Sonatine	
PARRY, J. Four Lessons	

WATKINS, D. Petite Suite	WURTZLER, A. V. Variations on a Theme of Corelli
WATKINS, D. (ÚTG.) Anthology of English Music (1750–1800), 3. hefti	ZABEL, A. Am Springbrunnen op. 23

Útdrættir úr hljómsveitarverkum

BIZET, G. Carmen Pêcheurs des perles	LISZT, F. Les Préludes
BRAHMS, J. Ein deutsches Requiem op. 45 Nänie op. 82 Hátíðarforleikur	LUTOSLAWSKI, W. Konsert fyrir hljómsveit [harpa I og II]
BRITTEN, B. The Young Person's Guide to the Orchestra, Variations and Fugue on a Theme of Purcell op. 34	MAHLER, G. Lieder eines fahrenden Gesellen [÷]
CHABRIER, E. España	MENDELSSOHN-BARTHOLDY, F. Athalia
DEBUSSY, C. Prélude à l'après-midi d'un faune, I og II	MOUSSORGSKY, M. / RAVEL, M. Myndir á sýningu
DONIZETTI, G. Don Pasquale	NICOLAI, K. O. E. Die lustigen Weiber von Windsor
FAURÉ, G. Cantique de Racine Masques et Bergamasques Requiem	PUCCINI, G. Tosca La Bohème
FLOTOW, F. VON Martha	RAVEL, M. Le tombeau de Couperin
FRANCK, C. Sinfónía í d-moll	SCHOSTAKOWITSCH, D. Sinfónía nr. 5
GINASTERA, A. Variaciones Concertantes [kammerhljómsveit]	STRAUSS, J. Blaue Donau
GLUCK, C. W. Orpheus	VAUGHAN WILLIAMS, R. Flos Campi
HOLST, G. The Planets [harpa I og II]	VERDI, G. Stabat Mater Troubadour Aida Grimudansleikur [flauta og harpa]
	ZINGEL, H. J. Neue Harfenlehre Band III, Orchesterstudien

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þríþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í hörpuleik skal nemandi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, útdrættir úr hljómsveitarverkum og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni og (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi og útdrætti úr hljómsveitarverkum. Síðan eru birt fyrirsmáli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BEETHOVEN, L. VAN Varationen über ein Schweizer Lied	MIST PORKELSDÓTTIR Tónstafir D, F og G
NADERMAN, F. J. Sónata V, 1. kafli	WATKINS, D. Nocturne Úr: Petite Suite
NATRA, S. Sonatine	HÄNDEL, G. F. Tema con variazioni

Dæmi um æfingar**ÆFING NR. 1**

Úr: Bochsá, N. Ch: Cinquante
Études op. 34, 1. hefti

ETÝÐA NR. 1

Úr: Larivière, L.: Exercises et
études op. 9

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum**BRAHMS, J.**

Ein Deutsches Requiem op. 45

MOUSSORGSKY, M. / RAVEL, M.

Myndir á sýningu

FRANCK, C.

Sinfónía í d-moll

VERDI, G.

Troubadour

BIZET, G.

Carmen

PUCCINI, G.

La Bohème

Tónstigar og hljómar

Undirbúa skal tónstiga og hljóma í samræmi við markmið framhaldsnáms, bls. 54–55. Úr því efni velji kennari og nemandi til prófs samkvæmt nánari fyrirmælum hér á eftir. Við val tóntegunda til prófs skal leggja áherslu á fjölbreytni. Fyrir upphaf prófs skal leggja fram lista yfir þá tónstiga og hljóma sem undirbúnir hafa verið. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni**Nemandi geti leikið**

- einn samstígan dúrtónstiga, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- einn samstígan hljómhæfan molltónstiga, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- einn samstígan dúrtónstiga, fjórar áttundir, sexund á milli handa
- einn samstígan hljómhæfan molltónstiga, fjórar áttundir, sexund á milli handa
- einn samstígan dúrtónstiga, þrjár áttundir, tiund á milli handa
- einn samstígan hljómhæfan molltónstiga, þrjár áttundir, tiund á milli handa
- einn gagnstígan tónstiga í dúr eða hljómhæfum moll, tvær áttundir
- brotna þríhljóma í einni dúr- og einni molltóntegund, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa
- arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum í einni dúr- og einni molltóntegund, fjórar áttundir, ein áttund á milli handa

- arpeggiur í grunnstöðu í einni dúr- og einni molltóntegund, fjórar áttundir, skipt á milli handa
- tvo forsöundarhljóma í arpeggiðum, skipt á milli handa
- arpeggiohljóma í einni dúr- og einni molltóntegund (niðurlagshljóma)

Leikmáti og hraði**Nemandi leiki**

- tónstiga eigi hægar en M.M. ♩ = 88, miðað við að leiknar séu sextánda-partsnótur
- brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu sextánda-partsnótur
- arpeggiur í báðum höndum eigi hægar en M.M. ♩ = 72, miðað við að leiknar séu sextánda-partsnótur
- forsöundarhljóma og arpeggiur, skipt á milli handa, eigi hægar en M.M. ♩ = 100, miðað við að leiknar séu sextánda-partsnótur
- tónstiga, hljóma og arpeggiur jafnt, hiklaust, legato og utanbókar

Dæmi**C-dúr, brotinn þríhljómur**

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu og hljómhvörfum

C-dúr, arpeggiur í grunnstöðu, skipt á milli handa

Forsjundarhljómur frá c, skipt á milli handa

Arpeggiohljómar í C-dúr (niðurlagshljómar)

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt: verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangi þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfunda.

Grunnnám

BRAAL, A.D.
Zes variaties zonder thema voor 4
kleine harpen
[4 litlar hörpur]

GOOSSENS, M.
Úr 14 Tunes for the Celtic Harp
[litil harpa + tromma]

GRANDJANY, M.
Les agneaux dansent
[3 litlar hörpur]

HEWETT, M.
The Small Harp
[litil harpa + ýmis hljóðfæri]

MÉGÉVAND, D.
Douce Morceaux sur des thèmes
de moyen age nr. 3, 4, 5
[harpa + flauta + tromma]

PADOVANO, A.
Berceuse [+]
[harpa + flauta]

PIERNÉ, G.
March of the Lead Soldier
[3 litlar hörpur]

SATIE, E. / ALLEN, M.
Two Gymnopédies [+]
[2 hörpur]

Miðnám

ANDRÉS, B.
Narthex
[flauta + harpa]

ANDRIESEN, H.
Intermezzo [+]
[flauta + harpa]

ATLI H. SVEINSSON
Intermezzo úr Dimmalimm
[flauta + harpa]

DEBUSSY, C. / MILDONIAN, S.
En bateau
[flauta + harpa]

FROMMER, P.
Serenade op. 47
[fiöla + selló + harpa]

GAUBERT, PH.
Divertissement Grec
[1 eða 2 flautur + harpa]

IBERT, J.
Entr'acte
[flauta + harpa]

INGHELBRECHT, D. E.
Deux Esquisses antiques:
I Scaphé II Dryades
[flauta + harpa]

Framhaldsnám

ANDRIESEN, H.
Intermezzo [÷]
[flauta + harpa]

BIZET, G. / WALTHER, K.
Entr'acte úr Carmen
[flauta + harpa]
Úr L'Arlésienne-svítu nr. 2
[flauta + harpa]

BOCHSA, N. CH. / KREUTZER
Nocturne
[fiöla + harpa]

BONDON, J.
Swing no.1
[flauta + harpa]

BRITTEN, B.
8 Folk Song Arrangements
[há rödd + harpa]

TOMASI, H.
Le petit chevrier corse
[harpa + flauta]

LEIFUR ÞÓRARINSSON
Serena
[fiöla + harpa]

MICHAEL, E.
A travers un vitrail
[fiöla + harpa]

NIELSEN, C.
Tágen letter op. 41
[flauta + harpa]

PADOVANO, A.
Berceuse [÷]
[flauta + harpa]

SAINT-SAËNS, C.
Le Cygne [+]
[selló + harpa]

SATIE, E. / ALLEN, M.
Two Gymnopédies [÷]
[2 hörpur]

TOURNIER, M.
Quatre Préludes op. 14
[2 hörpur]

ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Te Deum fyrir barna-/kvenraddir
og hörpu

BRUMBY, C.
Four Exotic Pieces
[flauta + harpa]

DELLEN, L. V.
Musica Notturna a cinque op. 90
[4 selló + harpa]

DIZI, F. J.
Pas de deux
[flauta + harpa]

DONIZETTI, G.
Sonate for Flute/Violin and Harp
Larghetto and Allegro
[flauta/fiöla + harpa]

FAURÉ, G.
Berceuse op.16
[flauta + harpa]
Sicilienne úr Pelléas et Mélisande
op. 78
[flauta + harpa]

FLOTHUIS, M.
Trois Nocturnes op. 84
[selló + harpa]

GAALMAN, A.
Elegie
[fiöla + harpa]

GRANDJANY, M.
Aria in Classic Style
[harpa + orgel eða harpa + strengja-
kvartett]

JONGEN, J.
Danse Lente
[flauta + harpa]

JÓNAS TÓMASSON
Sónata IV
[altþverflauta + harpa]

MIST ÞORKELSDÓTTIR
Haustlauf
[fiöla + harpa]
Skálholtstrió
[óbó + víola + harpa]

MORTARI, V.
Fantaisie
[flauta + harpa]

NATRA, S.
Music for violin and harp
[fiöla + harpa]
Divertimento
[harpa + strengjakvartett]
Music for Nicanor
[flauta + klarinetta + strengjakvartett
+ harpa]

PÁLL P. PÁLSSON
Lantao
[óbó + harpa + slagverk]

PERSICHETTI, V.
Serenade no.10
[flauta + harpa]

PIERNÉ, G.
Voyage au Pays du tendre
[flauta + strengjatrió + harpa]

RAWSTHORNE, A.
Suite
[flauta + víola + harpa]

RÍKHARÐUR H. FRÍÐRIKSSON
Fimm smálög fyrir hörpu og
söngródd

ROESGEN-CHAMPION, M.
Suite Française
[flauta + harpa]

ROSSINI, G.
Andante con Variazioni
[flauta + harpa]

RUBBRA, E.
Jesukin op. 4 nr. 2
[söngur + harpa]
A Hymn to the Virgin op. 13 nr. 2
[söngur + harpa]

RUST, F. W.
Sónata í A-dúr
[fiöla + harpa]

SAINT-SAËNS, C.
Fantaisie
[fiöla + harpa]
Le Cygne [÷]
[selló + harpa]

SALZEDO, C.
Chanson dans la nuit
[2 hörpur]

SCHUSTER, J.
Divertimento
[fiöla + harpa]

SHANKAR, R.
L'aube enchantée sur le raga
„Todi“
[flauta + harpa – flauturöddin er erfið]

SVEINBJÖRN SVEINBJÖRNSSON
Réverie
[flauta + selló + harpa]

TCHAIKOWSKY, P. I.
Kvintett
[harpa + strengjakvartett]

TOURNIER, M.
Deux préludes romantiques
[fiöla + harpa]

VRIES-ROBBÉ, W. D.
Sonatine
[fiöla + harpa]

WEN-CHUNG, C.
Three Folk Songs
[flauta + harpa]

Konsertar

ALBRECHTSBERGER, J. G.
Concerto fyrir hörpu og hljómsveit/2 horn og strengjasveit

ANDRIESEN, H.
Variaties op een thema van Couperin
[flauta + harpa + hljómsveit]

HÄNDEL, G. F.
Konsert í B-dúr
[harpa + hljómsveit]

MIST ÞORKELSDÓTTIR
Strengdans
[harpa + flauta + litil hljómsveit]

SAINT-SAËNS, C.
Morceau de Concert
[harpa + hljómsveit]

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Hewett, M.: The Small Harp

Rensch, R.: The Harp: Its History, Technique and Repertoire, The Garden City Press Ltd., Letchworth, Hertfordshire 1969

Rensch, R.: Harps and Harpists, Indiana University Press, 1989

Swanson, C.: A Guide for Harpists, Care, Maintenance and Repair of the Pedal Harp

Tournier, M.: The Harp

Weidensaul, J. B.: Scientific Practise, A Manual for Harp Students

Tímarit og félög hörpuleikara

American Harp Journal / American Harp Society Inc.
Membership:
P.O.Box 38334
Los Angeles, California 90038-0334, U.S.A.
www.harpsociety.org

Association Internationale des Harpistes et Amis de la Harpe (AIH)
Secrétaire Générale: Myriam Serfass
myriam.serfass@wanadoo.fr

Ass. Suisse de la Harpe
c/o Isabelle Martin-Achard
17 Chemin de Pinchat
CH 1227 Carouge
marthacha@worldcom.ch

Nederlans Harp Bulletin / Nederlandse Harp Vereniging
Secretary: Kees Buijer
kees070@freeler.nl

United Kingdom Harp Association
Subs and memberships:
Della Edling
Flat 1, Cambridge House
148 Shaftesbury Avenue
London WC2H 8JA, England

World Harp Congress Review
Memberships:
Beverly Hoehn, Treasurer
P.O.Box 5157
Bloomington, IN.47404, U.S.A.
www.worldharpcongress.org

The Harp Column
2101 Mt.Vernon St.
Philadelphia PA 19130, U.S.A.

Vereinigung Deutscher Harfenisten e.v.
c/o Prof Ruth Konhauser
Berliner Str.11
D-31552 Apelern, Deutschland

Til foreldra/forráðamanna nemenda í tónlistarskólum

- Mikilvægt er að nemendur búi við jákvætt viðhorf til tónlistarnámsins, að foreldrar/forráðamenn sýni náminu áhuga og að þeir fylgist með framvindu þess.
- Hljóðfæranám byggist að miklu leyti á daglegri og reglubundinni þjálfun og er því að verulegu leyti heimanám. Án markvissra æfinga verður árangur rýr.
- Nauðsynlegt er að nemendur geti æft sig þar sem þeir verða fyrir sem minnstri truflun og hafa ekki á tilfinningunni að þeir truflaðra.
- Ungum nemendum þarf að hjálpa við að skipuleggja æfingatímamann.
- Árangursríkara er að ungir nemendur æfi sig oft og skemur í senn en sjaldnar og lengur.
- Tónlistarnám þarf að vera ánægjulegt og ánægjan felst ekki síst í stolti nemandans yfir eigin framförum og aukinni færni.
- Eðlilegt er að áhugi nemenda sé ekki alltaf samur og jafn. Ef nemandi sýnir merki um uppgjöf er mikilvægt að kennari og foreldrar/forráðamenn leiti orsaka og lausna. Stundum er nóg að skipta um viðfangsefni til að áhuginn glæðist á ný.
- Hlustun er afar mikilvægur þáttur í öllu tónlistarnámi. Með því að hlusta á vel flutta tónlist fá nemendur nauðsynlegar fyrirmyndir. Foreldrar/forráðamenn geta lagt sitt af mörkum með því að hvetja nemendur til að hlusta á fjölbreytta tónlist við margs konar aðstæður og með því að fara með þeim á tónleika þegar tækifæri gefast, bæði innan tónlistarskólans og utan.

Menntamálaráðuneytið